

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

**FAKTOR MOTIVASI KESUKARELAWANAN DALAM KALANGAN
ANGGOTA KOMUNITI RUKUN TETANGGA DI SELANGOR,
MALAYSIA**

SAFIDAH BT. ABU SAMAH

FEM 2012 27

**FAKTOR MOTIVASI KESUKARELAWANAN DALAM KALANGAN
ANGGOTA KOMUNITI RUKUN TETANGGA DI SELANGOR,
MALAYSIA**

Oleh
SAFIDAH BT. ABU SAMAH

**Tesis ini Dikemukakan kepada Sekolah Pengajian Siswazah,Universiti Putra
Malaysia, sebagai Memenuhi Keperluan Untuk Ijazah Master Sains**

Ogos 2012

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sains

**FAKTOR MOTIVASI KESUKARELAWANAN DALAM KALANGAN
ANGGOTA KOMUNITI RUKUN TETANGGA DI SELANGOR,
MALAYSIA**

Oleh

SAFIDAH BT. ABU SAMAH

Ogos 2012

Pengerusi: Prof. Madya Nobaya bt. Ahmad, PhD

Fakulti: Ekologi Manusia

Seseorang individu melibatkan diri dalam kerja sukarela kerana terdapat pelbagai sebab yang mendorong mereka. Justeru, bagi meningkatkan penyertaan orang ramai dalam kegiatan ini, aspek utama yang perlu difahami ialah faktor-faktor motivasi yang mempengaruhi seseorang individu untuk terlibat. Pemahaman ini akan membolehkan pentadbir organisasi sukarela merangka strategi yang lebih efektif dan komprehensif bagi memenuhi motivasi mereka. Objektif utama kajian ini ialah untuk menentukan faktor-faktor motivasi yang mendorong penglibatan anggota komuniti dalam Rukun Tetangga. Seterusnya kajian ini juga bertujuan mengenalpasti faktor paling dominan yang mempengaruhi penglibatan responden. Sampel kajian terdiri daripada 361 orang anggota komuniti di empat daerah di Selangor yang dipilih melalui teknik persampelan kelompok pelbagai peringkat. Data dikumpulkan melalui borang soal selidik yang ditadbir sendiri. Instrumen kajian dibina berdasarkan penelitian pengkaji terhadap inventori dan skala motivasi

kesukarelawanan yang digunakan dalam kajian-kajian lepas. Sebanyak 30 item berhubung dengan motif penglibatan responden dalam RT dianalisis melalui prosedur Analisis Faktor. *Principal Factor Analysis* menunjukkan bahawa item-item dalam soal selidik mengandungi lima faktor dan kelima-lima faktor ini menyumbang sebanyak 61.8% perubahan varian secara keseluruhan variabel bersandar “motivasi kesukarelawanan”. Faktor-faktor tersebut dinamakan seperti berikut: Faktor 1 = altruisme; Faktor 2 = semangat berkomuniti; Faktor 3 = egoisme; Faktor 4 = pembangunan diri; dan Faktor 5 = resiprositi (timbal balas). Hasil analisis juga menunjukkan bahawa faktor yang paling dominan ialah altruisme, seterusnya diikuti dengan faktor ‘semangat berkomuniti’, ‘egoisme’, ‘pembangunan diri’ dan ‘timbal balas’.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfilment
of the requirement for the degree of Master of Science

**MOTIVATIONAL FACTOR AMONG
RUKUN TETANGGA COMMUNITY IN SELANGOR,
MALAYSIA**

By

SAFIDAH BT. ABU SAMAH

August 2012

Chairman: Associate Prof. Nobaya bt. Ahmad, PhD

Faculty: Human Ecology

People volunteer for a variety of reasons. Thus, to increase people participation in these activities, a key aspect to understand is the factors that influence an individual's motivation to participate. This understanding will enable administrators to design more effective and comprehensive strategies to fulfill their motivations. The main aim of this study was to determine the motivational factors that encouraged community members to participate in Rukun Tetangga (RT). The study also identified the most dominant factor that influenced their participation. A sample of 361 community members from four districts in Selangor; were selected using the multi-stage cluster sampling technique. Data were collected using a self-administered questionnaire. The research instrument used in this study was developed based on earlier studies and consisted of 30 items related to the motives that influenced community members to participate in RT. The scale was

analyzed using factor analysis procedure. Principal Factor Analysis showed that five factors were extracted from the scale and together these five factors explained 61.8% of the variance in 'motivation to volunteer'. They were labeled: Factor 1 as 'altruism'; Factor 2 as 'sense of community'; Factor 3 as 'égoisme'; Factor 4 as 'personal development'; and Factor 5 as 'reciprocity'. The most dominant factor for volunteering were altruism, followed by 'sense of community', 'égoisme', 'personel development' and 'reciprocity'.

PENGHARGAAN

Terlebih dahulu, saya ingin memanjatkan rasa syukur yang tidak terhingga ke hadrat Allah s.w.t. kerana dengan rahmat dan keizinanNya, serta kekuatan yang dianugerahkan, maka tesis ini telah dapat saya sempurnakan. Di kesempatan ini juga, saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan jutaan terima kasih kepada Prof. Madya Dr. Nobaya binti Ahmad, selaku Pengerusi Jawatankuasa Penyeliaan Tesis ini serta Prof. Dr. Turiman bin Suandi di atas segala ilmu, bimbingan, nasihat dan panduan yang telah diberikan. Semoga Allah senantiasa memberkati kalian dan membala segala jasa yang dicurahkan. Seterusnya, sekalung penghargaan dan jutaan terima kasih juga diucapkan kepada warga Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional, khususnya kepada Y.Bhg. Ketua Pengarah yang telah memberikan cadangan dan sokongan untuk saya menjalankan kajian dalam bidang kesukarelawanan. Tidak lupa juga kepada Pengarah Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional Negeri Selangor serta Pegawai-pegawai di Pejabat Perpaduan Daerah Hulu Langat, Sepang, Kuala Selangor, Petaling dan Hulu Selangor di atas segala kerjasama dan jasa baik yang dihulurkan. Kepada seluruh warga Rukun Tetangga yang terlibat dalam kajian ini, terima kasih yang tidak terhingga dan teruskan usaha anda untuk membawa Rukun Tetangga ke mercu kecemerlangan. Teristimewa untuk suami, Ja'afar bin Mohamed yang sentiasa memahami dan menyokong cita-cita ini. Semoga rahmat Allah sentiasa mengiringimu. Buat permata hatiku, Nur Sarah Aqilah dan Nur Sarah Afiqah, kasih sayang kalian adalah tonggak kekuatan untuk Mama menghadapi segala rintangan. Akhir sekali, terima kasih buat seluruh

ahli keluarga, rakan-rakan dan semua pihak yang terlibat secara tidak langsung dalam membantu saya menyempurnakan tesis ini.

Saya mengesahkan bahawa satu Jawatankuasa Peperiksaan Tesis telah berjumpa pada 27 Ogos 2012 untuk menjalankan peperiksaan akhir bagi Safidah bt. Abu Samah bagi menilai tesis beliau yang bertajuk "Faktor Motivasi Kesukarelawanan Dalam Kalangan Anggota Komuniti Rukun Tetangga di Selangor, Malaysia" mengikut Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 dan Perlembagaan Universiti Putra Malaysia [P.U.(A) 106] 15 Mac 1998. Jawatankuasa tersebut telah memperakarkan bahawa calon ini layak dianugerahi ijazah Master Sains.

Ahli Jawatankuasa Peperiksaan Tesis adalah seperti berikut:

Sarjit Singh a/l Darshan Singh, PhD

Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Ahmad Tarmizi Talib, PhD

Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Haslinda Abdullah, PhD

Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Haris Abd. Wahab, PhD

Fakulti Sastera dan Sains Sosial
Universiti Malaya
(Pemeriksa Luar)

SEOW HENG FONG, PhD

Profesor dan Timbalan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh: 22 Oktober 2012

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk ijazah Master Sains. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Prof. Madya Nobaya Ahmad, PhD

Penyarah

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pengerusi)

Prof. Turiman Suandi, PhD

Penyarah

Fakulti Pengajian Pendidikan

Universiti Putra Malaysia

(Ahli)

BUJANG BIN KIM HUAT, PhD

Profesor dan Dekan

Sekolah Pengajian Siswazah

Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

PERAKUAN

Saya memperakui bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah dijelaskan sumbernya. Saya juga memperakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau di institusi lain.

JADUAL KANDUNGAN

Muka Surat

ABSTRAK	ii
ABSTRACT	iv
PENGHARGAAN	vi
PENGESAHAN	viii
PERAKUAN	x
SENARAI JADUAL	xiii
SENARAI RAJAH	xiv
SENARAI SINGKATAN	xv
Bab	
1 PENDAHULUAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	1
1.3 Pernyataan Masalah	16
1.4 Objektif Kajian	18
1.5 Kepentingan Kajian	19
1.6 Limitasi Kajian	23
1.7 Definisi Istilah	23
1.7.1 Rukun Tetangga	23
1.7.2 Anggota Komuniti	24
1.7.3 Motivasi Kesukarelawanan	24
2 TINJAUAN LITERATUR	
2.1 Pengenalan	27
2.2 Organisasi Sukarela	27
2.2.1 Latar Belakang	27
2.2.2 Sejarah dan Peranan Rukun Tetangga	29
2.2.3 Penglibatan Komuniti dalam Organisasi Sukarela	32
2.2.4 Kepentingan Penglibatan Komuniti	34
2.3 Kesukarelawanan dan Sukarelawan	35
2.3.1 Definisi, Jenis dan Impaknya Kepada Komuniti	35
2.3.2 Motivasi Kesukarelawanan	39
2.3.3 Teori Fungsional	44
2.3.4 Model Motivasi Kesukarelawanan	46
2.3.5 Faktor Motivasi yang Paling Dominan	62
2.3.6 Model Konsepsual	63
2.3.7 Profil Sosio-Demografi Sukarelawan	67
2.4 Rumusan	70

3	METODOLOGI KAJIAN	
3.1	Pengenalan	72
3.2	Rekabentuk Kajian	72
3.3	Lokasi Kajian	72
3.4	Populasi	73
3.5	Persampelan	74
3.6	Pengumpulan Data	76
3.7	Instrumentasi	76
3.8	Kajian Rintis	78
3.9	Penganalisisan Data	79
4	HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN	
4.1	Pengenalan	82
4.2	Profil Sosio-Demografi Responden	82
4.3	Status Keterlibatan Responden dalam Rukun Tetangga	87
4.4	Motif Penglibatan Dalam RT	89
4.5	Keputusan Analisis Faktor Penerokaan Motivasi Kesukarelawan	94
4.6	Faktor yang Paling Dominan yang Mendorong Responden Terlibat Secara Sukarela dalam RT	106
4.7	Kebolehpercayaan Konstruk/Dimensi Motivasi Kesukarelawan	107
5	RINGKASAN, KESIMPULAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN	
5.1	Pengenalan	110
5.2	Rumusan Kajian	110
5.4	Kesimpulan	117
5.5	Implikasi Kajian	
5.5.1	Implikasi Teori dan Pengetahuan	120
5.5.2	Implikasi Praktis	121
5.6	Cadangan Metodologi dan Praktis	126
5.6.1	Cadangan Teori	126
5.6.2	Cadangan Praktis	129
BIBLIOGRAFI		134
LAMPIRAN		147
BIODATA PELAJAR		156